

Možný postup obcí v oblasti regulace prostituce

Vyhláška

Prvním krokem k řešení problémů spojených s prostitucí by mělo být vydání obecně závazné vyhlášky na základě § 10 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Vynucování povinností

Druhým krokem by měla být kontrola, resp. vynucení těch podmínek, které vyhláška stanoví. Z povahy věci vyplývá, že prostituující osoby se budou dopouštět zejména přestupků proti pořádku v územní samosprávě - budou nabízet nebo poskytovat sexuální služby tam, kde je to zakázáno, popřípadě poruší jiné podmínky stanovené ve vyhlášce. Vyhláška by se neměla omezovat pouze na osoby poskytující sexuální služby, ale měla by být formulována tak, aby se podmínky pro nabízení těchto služeb vztahovaly na kohokoliv. Další cílovou skupinou tak budou zejména zprostředkovatelé těchto služeb. Pravidla by se měla týkat jakéhokoliv podávání informací bez ohledu na formu (ústní, písemnou, zvukovou, obrazovou atd.).

Osoba poskytující sexuální služby i kterákoliv jiná osoba včetně zákazníka se může dopustit také přestupku proti veřejnému pořádku (rušení nočního klidu, veřejné pohoršení), event. přestupku proti občanskému soužití (hrubé jednání, ublížení na cti), nejsou vyloučeny ani přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

Přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku i přestupky proti občanskému soužití projednávají obce, v jejichž územním obvodu byl přestupek spáchán (§ 53 a § 55 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů). Je vhodné, aby si obce zřídily přestupkovou komisi, která by byla ochotna zasedat i ve večerních hodinách (viz níže). Uvedené přestupky může projednávat také obecní policie v blokovém řízení (§ 86 ZoPř).

Největší problémy v souvislosti s přestupkovým řízením se týkají prokázání přestupku (dále) i vymáhání pokut. Je třeba smířit se s tím, že vymáhání pokut od prostituujících osob bude vždy představovat tvrdý oříšek. Samotná majetková újma (pokud je vymáhání úspěšné) ovšem nemusí znamenat jediný prostředek, který tyto osoby donutí dodržovat vyhlášku. Velmi žádoucí je úzká spolupráce obce, obecní policie a státní policie - každý z těchto subjektů disponuje oprávněními, která, pokud se jejich využití sladí, můžou výrazně napomoci k řešení problémů spojených s prostitucí.

Oprávnění obecní policie

Na základě § 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, plní obecní policie mimo jiné tyto úkoly: přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží nad dodržováním pravidel občanského soužití, odhaluje přestupky a jiné správní delikty, upozorňuje fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k nápravě.

V rámci zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění úkolů svěřených jí tímto nebo jiným zákonem má obecní policie, obdobně jako státní policie, oprávnění zejména

požadovat vysvětlení, požadovat prokázání totožnosti (pokud je osoba podezřelá ze spáchání trestného činu, přestupku nebo jiného správního deliktu), tuto osobu může předvést, pokud sama není schopna nebo odmítne svou totožnost prokázat. Obecní policie má dále oprávnění vstupovat do živnostenských provozoven (do všech prostor určených pro zákazníky).

Obecní policie je na základě § 24b také oprávněna pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných, popřípadě též zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu zákroku nebo úkonu.

Strážník je oprávněn předvést osobu na žádost příslušného orgánu obce podle zvláštních předpisů.¹ Strážník může rovněž předvést osobu za účelem podání vysvětlení, pokud tato osoba neuposlechne výzvy k jeho podání.

Policie ČR na rozdíl od obecní policie disponuje navíc i oprávněním zajistit až na 24 hodin osobu, která byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat. Zajištěnou osobu je policista oprávněn umístit do policejní cely zřízené pro tento účel u policejního útvaru (§ 14 a § 26 zákona o policii).

Předvedení a zajištění představují velmi intenzivní zásahy do osobní svobody, které lze ve věci odhalování a zamezování přestupků použít. Pro osoby poskytující sexuální služby znamenají několik hodin strávených mimo místo, kde si shánějí zákazníky, tím pádem i ušlý zisk, a to i pro kuplíře. V neposlední řadě je to samozřejmě nepříjemné a obtěžující, což má samo o sobě preventivní dopad. Policie a obecní policie by tedy měla velmi úzce spolupracovat a navzájem si vyměňovat informace; velmi užitečné je to v případech, kdy je namístě využít oprávnění, které má k dispozici pouze státní policie.

Prokazování přestupků

Je pravdou, že prostitute se velmi obtížně prokazuje (vysoká konspirace ze strany organizátorů prostituce, změny původních svědeckých výpovědí, získávání svědků z řad zákazníků), doporučujeme proto v rámci důkazního řízení využívat právě možnosti pořizovat obrazové, zvukové nebo jiné záznamy (pokud se nejedná o skrytou kameru, záznam je zcela legálním důkazem). Samotné nahrávání sice časem může vést k tomu, že pokud tyto osoby policistu s kamerou uvidí, rozptýlí se, nicméně i to je jeden z žádoucích výsledků.

¹ Účastník řízení nebo svědek, který se bez náležité omluvy nebo bez závažných důvodů na opětovné předvolání nedostaví ke správnímu orgánu a bez jehož osobní účasti nelze řízení provádět, může být předveden. (§ 42 Správního řádu).

§ 60 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, stanoví podmínky pro předvedení takto: „(1) Jestliže se účastník nebo svědek bez náležité omluvy nebo bez dostatečných důvodů na předvolání nedostaví, může správní orgán vydat usnesení, na jehož základě bude účastník nebo svědek předveden. Písemné vyhotovení usnesení se doručuje orgánům, které mají předvedení provést; úřední osoby, které plní úkoly těchto orgánů, doručí usnesení předváděnému. (2) Předvedení na požádání správního orgánu zajišťuje Policie České republiky nebo jiný ozbrojený sbor, o němž to stanoví zvláštní zákon. V řízení před orgány obcí zajišťuje předvedení též obecní policie.“

Doručování

S ohledem na to, že ve většině případů není známa adresa osob nabízejících sexuální služby, popř. se v místě svého bydliště nezdržují, zásilky si nevyzvedávají apod., je nejúčinnějším způsobem doručení do vlastních rukou přímo na místě (na ulici).

Přestupkové komise

Bylo by vhodné, aby přestupková komise zřízená obcí byla ochotna zasedat i ve večerních hodinách, kdy nabídka pouliční prostituce v obci kulminuje. Pokud se osoba, ačkoliv byla řádně předvolána, opakovaně nedostavuje k projednání přestupku, je možné ji přímo z ulice odvézt před přestupkovou komisí (což připadá v úvahu zejména večer).

Komunikace a prevence

Zcela nezbytné jsou pravidelné hlídky a komunikace. Je možné často mezi těmito osobami procházet, kontrolovat totožnost, mluvit se zákazníky a v rámci preventivní činnosti a předcházení trestné činnosti (např. loupež, vydírání) je od těchto služeb odrazovat, informovat o vyhláске, ukládat pokuty za její porušení, za dopravní přestupky atd. Policie ČR by měla více využívat i možností cely předběžného zadržení. Ze zkušeností vyplývá, že toto zákonné „obtěžování“ ze strany policie vede ke značnému omezení pouliční prostituce, jelikož znepříjemňuje život jak prostituujícím osobám, tak kuplířům a v neposlední řadě samotným zákazníkům.

Možný postup Policie ČR

Policii je v § 2 odst. 1 zák. č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, uložen úkol mimo jiné odhalovat přestupky, chránit bezpečnost osob a majetku, odhalovat trestné činy a zjišťovat jejich pachatele, spolupůsobit při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činit opatření k jeho obnovení atd.

K zabezpečení těchto úkolů zákon policii svěřuje poměrně rozsáhlá oprávnění, která se do jisté míry shodují s oprávněními obecní policie [např. oprávnění požadovat prokázání totožnosti osoby, která je přistižena při jednání, které má znaky trestného činu nebo přestupku (§ 13 odst. 2. písm. a), v případě, že tato osoba odmítne prokázat svoji totožnost, je policista oprávněn takovou osobu předvést za účelem zjištění její totožnosti a řádného objasnění věci (§ 13 odst. 5 písm. a), pořizovat obrazové a zvukové záznamy (§ 42f)], řada oprávnění ale tento rámec pochopitelně přesahuje, což souvisí s dalšími úkoly, které policie plní, a s charakterem tohoto státního orgánu jako takového. Jak již bylo uvedeno, je policista oprávněn zajistit, a to až na 24 hodin, osobu, která byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat. Právě možnost zajištění, je výlučným oprávněním státní policie a pro řešení problému prostituce má zásadní význam.

Pokud se jedná o trestné činy výtržnictví nebo kuplířství, postupuje policie podle trestního řádu, který policejnímu orgánu umožňuje za splnění zákonných podmínek poměrně citelné zásahy do práv osoby podezřelé či obviněné.

Společný postup Policie ČR, obecní policie a obce

Nejvhodnějším postupem je zřejmě ukládání blokových pokut a předvádění na přestupkové komise. Pokud je osoba podezřelá ze spáchání přestupku, předvolání k projednání je jí řádně doručeno (což je možné do vlastních rukou všude tam, kde je zastížena), a přesto se opakovaně bez řádné omluvy nedostaví, může být předvedena. Pokud budou přestupkové komise zasedat i večer a prostitutky se v tuto dobu budou předvádět k projednání, znamená to pro ně velmi nepříjemný a obtěžující zásah.

V případě **cizinek** by měla fungovat užší spolupráce s SCPP PČR. Cizinecká policie se musí zaměřit především na kontrolu dokladů (např. zda nejsou padělané), příslušná víza a další podmínky stanovené pobytovým zákonem.

Porušování právních předpisů by mělo vést ke správnímu vyhoštění. To se samozřejmě týká pobytu bez povolení, falešných pasů, ale také opakovaného porušování obecních vyhlášek a páchání jiných přestupků.

Metoda 3x a dost

Pokud byla cizinka nejméně třikrát pravomocně uznána vinnou ze spáchání přestupku (ideální je v tomto případě blokové řízení), měla by státní i obecní policie tyto osoby předvést na SCPP, kde by mělo být s těmito osobami neprodleně zahájeno řízení o správním vyhoštění.

Správní řízení s majiteli nočních klubů

Majitel, resp. provozovatel nočního klubu, musí dodržovat celou řadu právních předpisů (stavební předpisy, hygienické předpisy, předpisy o požární ochraně atd.). Dozorové orgány mají významná kontrolní oprávnění, včetně práva vstupovat do všech prostor provozovny (včetně pokojů), v případě nočních klubů je na místě jejich postup vzájemně zkoordinovat. Zaměstnanci těchto orgánů by mohli vytvářet jakési pracovní skupiny a tyto provozovny kontrolovat společně (pokud možno večer). Samotný výskyt několika státních úředníků působí na zákazníky poněkud rušivě. Provozovatele ruší ještě více, pokud každý zaměstnanec začne důsledně kontrolovat každý detail, který má být podle předpisů v pořádku. Uložené pokuty jsou ve srovnání s příjmy samozřejmě mizivé, ale jde především o to odradit zákazníky – zdroj těchto příjmů. Proto je efektivní tyto „namátkové“ kontroly několikrát v týdnu opakovat.

V Praze se takto podařilo de facto zavřít jeden noční klub. Stavba nesplňovala některé požadavky, které by podle stavebních předpisů splňovat měla. Úředníci v noci stáli přede dveřma a upozorňovali zákazníky, že jim v případě vstupu hrozí nebezpečí.

odbor bezpečnostní politiky MV, obp@mvcz.cz